

Heller ikke syltetøj og marmelade er omfattet – medmindre det er »formet i plader, stænger, figurer o.lign.«. Endelig er rent sukker ikke omfattet af afgiften.

Det virker ganske vilkårligt set med nutidens øjne. Der er brug for en omlægning af afgiften. Det kunne ske efter følgende retningslinjer:

- Flere varegrupper inddrages, herunder ikke mindst ovenfor omtalte morgenmadsprodukter.
- Afgiften differentieres efter indholdet af sukker. Det kan enten ske som en afgift pr. kilo indeholdt sukker eller som en »trappeafgift«, alt efter hvilket interval sukkerindholdet ligger i. Udgangspunktet kunne være 45 kr. pr. kilo rent sukker. Det kan overvejes at lave en bagatelgrænse f.eks. svarende til 5 pct. sukker, hvor der ikke opkræves afgift ved at lavere sukkerindhold.
- Der opkræves en noget lavere afgift på rent sukker, f.eks. 10 kr. pr. kilo.
- Endelig foreslås den såkaldte råstofafgift på visse nødder og mandler samt den tilsvarende dækningsafgift på importerede varer med indhold af nødder og mandler afskaffet. Der er ingen sundhedsmæssig begrundelse for disse afgifter.

I dag indbringer sukkerafgift m.v. ca. 1,4 mia. kr. Eftersom der er tale om en ganske sammensat ændring af afgiften, er det svært at skønne over provenuet og adfærdsvirkningen. Det er dog ikke urealistisk at antage, at sukkerforbruget kan formindskes med ca. 10 pct., og at ændringer vil indebære, at provenuet af afgiften stiger fra i dag 1,4 mia. kr. til ca. 2 mia. kr., altså en stigning på ca. 600 mio. kr.

Ad sodavandsafgift

Sodavandsforbruget er et stigende sundhedsmæssigt problem, ikke mindst blandt mange unge, for hvem det er mere naturligt at drikke sodavand end vand. En stigende del af sodavandsforbruget er ganske vist lightprodukter, som ikke feder på samme måde som sukkerholdige produkter, men som kan have en række andre skadevirkninger både i forbindelse med det anvendte sødestof og i forbindelse med farvestoffer.

Regeringen har sammen med Dansk Folkeparti i to omgange nedsat afgiften på sodavand fra 1,65 kr./liter til 0,91 kr./liter, hvilket betyder, at en 2-liters sodavand er blevet op mod 2 kr. billigere. Det er direkte sundhedsskadeligt.

Det er et særligt problem, at sodavand i store flasker er så billige, at mange er fristet til at købe 1,5 eller 2 l

ad gangen. For når flasken først er købt og åbnet, har mange svært ved at lade den stå, og dermed drikkes en helt urimelig stor mængde.

Det foreslås derfor at forhøje afgiften, således at forhøjelsen udformes som en ekstra afgift på 1 kr. pr. liter udover 25 cl. i den enkelte flaske eller dåse.

Det betyder, at mens en lille sodavand på 25 cl. ikke ændrer pris, vil en 1,5-liters flaske stige med 1,60 kr. og en 2-liters flaske med 2,20 kr.

Provenuet skønnes til ca. 400 mio. kr. inkl. moms. Såfremt sodavandsforbruget falder med 10 pct., vil nettoprovenuet være godt 300 mio. kr.

Ad børnefamilieydelse og personfradrag

Sunde fødevarerpriser vil især være til fordel for dem, der i dag spiser usundt. Det vil gøre det økonomisk attraktivt at forbedre sine madvaner.

Der er et klart socialt mønster i madvanerne. Der er flest med usunde madvaner blandt de dårligst stillede. Det skyldes en kombination af flere faktorer. En af dem er, at usund mad alt for ofte er billigere end sund mad, og det har størst betydning, når indkomsten er lille. En anden er, at de dårligst stillede er de mindst modtagelige for kostråd og -kampagner, bl.a. fordi de typisk også kun har en kort uddannelse. Det er derimod sandsynligt, at de vil være ganske modtagelige for kostråd, der efter forslaget så at sige indbygges i priserne, netop fordi lav pris er vigtig for denne gruppe.

Selv om forslaget er til fordel for gruppen med små indkomster i form af mere sundhed og velvære samt længere levetid, betyder det også en højere udgift til mad – den traditionelle indkøbsvogn med usund mad bliver dyrere, og selv om den sunde indkøbsvogn bliver billigere, end den er i dag, vil den forsætligt betyde en merudgift.

Det følger af, at der er et betydeligt merprovenu i forslaget. Forslagsstillerne mener ikke, at afgifts- og momssatserne skal være væsentlig anderledes end det i forslaget skitserede. Derimod skal det overskydende provenu bruges på en måde, der sikrer social kompenstation.

Det foreslås konkret, at cirka en femtedel bruges på at hæve børnefamilieydelsen, mens resten bruges på at hæve personfradraget. Dermed vil der være mulighed for at hæve børnefamilieydelsen med ca. 320 kr. om året og personfradraget med ca. 980 kr. om året svarende til en skattelettelse på knap 400 kr. om året.